

Selekcija

Definicija

Psihološka procena pogodnosti kandidata (Townley, 1994)

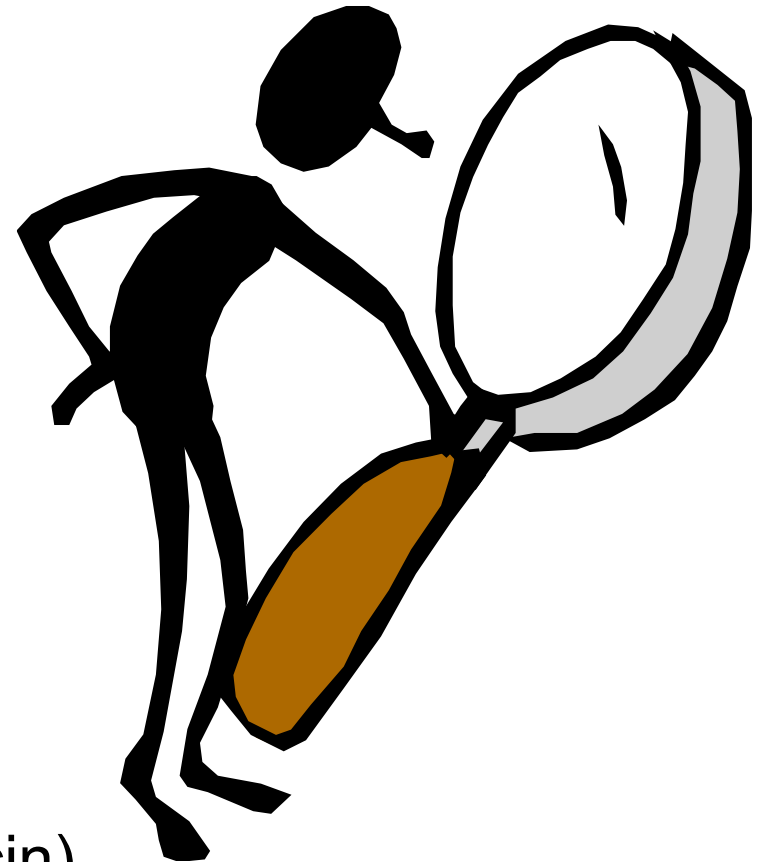
Proces prikupljanja informacija s ciljem procene i odluke o tome ko će biti zaposlen, poštujući zakonske okvire, a sve u skladu sa kratkoročnim i dugoročnim interesima i pojedinaca i organizacije

(Schuler at all, 1992)



Šta treba da ispune metodi za selekciju

- **Praktičnost**
(troškovi, vreme, administracija...)
- **Osetljivost**
(da pravi razliku)
- **Pouzdanost**
(u vremenu, među ljudima)
- **Relevantnost**
(da meri prave stvari, na dobar način)



Koraci u procesu selekcije

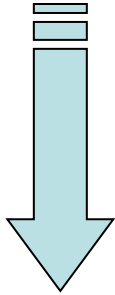
- Pred-selekcija
- Testiranje
- Intervju
- Provera referenci
- Sistematski pregledi

Great service or great teeth?
Dress code?

Selekcija

Subjektivna

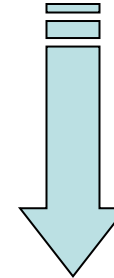
Bazira se na znanjima i iskustvima onog ko vrši selekciju



Značaj onog ko bira

Objektivna

Na bazi unapred utvrđenih kriterijuma (slično kao obračuna premije osiguranja)



Značaj kriterijuma i težinskih koef.

Opasnosti: “false positive” – primiti pogrešnog ili
“false negative” – odbiti odličnog

Biografija (CV)

Najčešće prvo 'sito' koje kandidat mora da prođe u procesu selekcije

PREPORUKE

Uvek napišite i propratno pismo

Nikako tipsko, koje ćete uvek slati, već u njemu pokažite svoj interes za konkretno radno mesto/poziciju.

CV treba da je u prilogu (ovo važi i za slanje elektronskom poštom).

Postavite se u ulogu onog ko čita

Odgovorite sebi na pitanja:

- Za šta se prijavljujete (svrha konkurisanja)?
- Šta hoćete da se misli o Vama?
- Kako želite da se izdvojite od ostalih?

Razmislite koja biste pitanja Vi postavili da ste osoba koja prima desetine ili stotine prijava i pokušajte da odgovorite na njih.

Pišite u trećem licu ili pasivu

Ovim dajete utisak objektivnosti.

Nemojte koristiti lične zamenice

Ispravno je npr: „završio srednju školu" ili „završena srednja škola", a ne "on je završio srednju školu,,.

Ipak...

“Personalizujte” svoj CV

Nemojte dopustiti da Vaš CV zvuči stereotipno.

Jednom napisan CV ne možete koristiti za sve potrebe („One size **doesn't** fit all”).

Sve što želite da kažete o sebi recite što konkretnije, pokušavajući sebe da izdvojite od ostalih kandidata.

Naravno, uz konkretnost ide i sažetost, kako ne biste neumereno produžili CV.

Dužina CV-a

Iako je teško generalizovati, smatra se da je CV duži od dve strane neprikladan.

Za početnike se i CV napisan u okviru jedne strane smatra adekvatnim.

Skraćivanje, naravno, ne treba da ide na uštrb kvaliteta sadržaja, jer je ponekad teško sastaviti kratak CV, a da se ne ispuste bitne informacije.

Budite iskreni i dajte tačne podatke

Ukoliko ste u CV-ju naveli netačne podatke, rizikujete da već na prvom intervjuu budete razotkriveni ili da uopšte ne budete ni pozvani na intervju jer su Vaši podaci prethodno provereni.

Ako budete i primljeni na osnovu netačnih podataka, velika je verovatnoća da će se u toku Vašeg rada uočiti neslaganja između osobe koja je predstavljena na papiru i osobe koja se pokazuje u praksi.

Ovo, međutim, ne znači da treba biti preterano skroman – naglasite svoje uspehe!

Struktura CV-a

Vaš CV je Vaša slika.

Sposobnost da dobro osmislite strukturu CV-a ukazuje na organizovanu osobu.

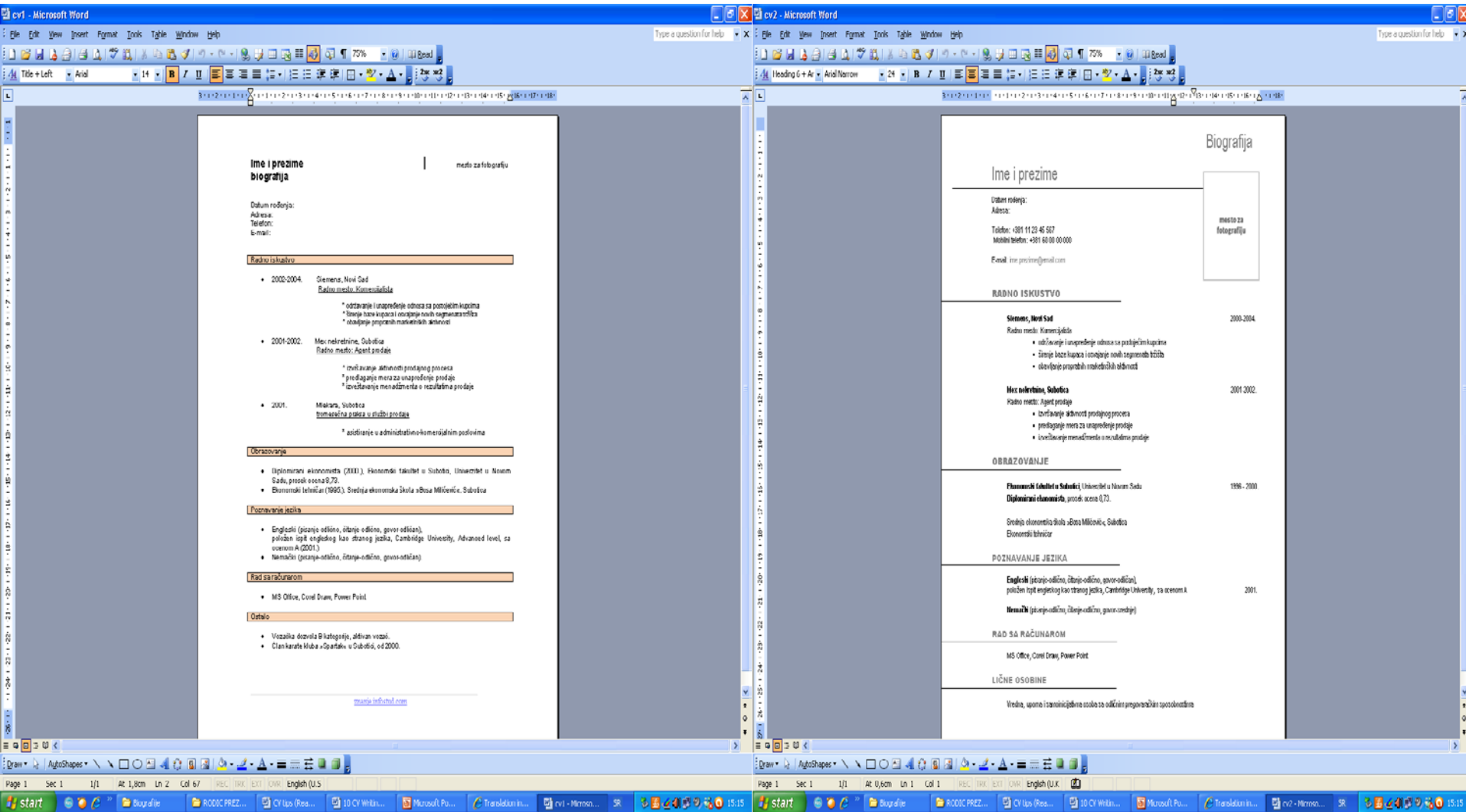
Postoje i standardne CV forme (npr CV EUROPASS)
(<http://europass.cedefop.europa.eu>)



Redosled informacija mora da bude logičan (informacije treba navoditi po značaju - ne po značaju koji imaju za Vas nego prema značaju koji mogu da imaju za organizaciju/firmu na čiji konkurs se javljate).

Takođe, informacije treba ređati hronološki.

Izgled CV-a



Fotografija u CV-u

Stvar lične odluke. Brojne i prednosti i nedostaci.

U svakom slučaju fotografiju možete staviti u CV samo ukoliko ste sigurni da Vas ona predstavlja onako kako Vi to želite.

Prilažite samo ono što se traži

Po pravilu je naglašeno šta treba priložiti.

Samoinicijativno slanje raznih diploma, potvrda i sličnih dokumenata može biti kontraproduktivno.

Eventualno možete da pošaljete preporuku, ukoliko ona potiče od cenjene osobe, iako je bolje da u propratnom pismu prosto napomenete da imate preporuku od te osobe i da je možete dostaviti ako se to zahteva.

Proverite gramatičke/pravopisne greške

Ako Vaš CV sadrži ovakve greške, poslodavcu možete da delujete kao osoba koja ne zna pravopis, ili čak kao nepažljiva, nemarna, površna ili nezainteresovana osoba.

Zamolite nekog u koga imate poverenja da Vam pregleda CV pre nego što ga pošaljete.

Arhivirajte poslat CV sa svim podacima koje ste poslali

Ako na osnovu CV-a i prijave budete pozvani na intervju, osnova za ovaj razgovor će najčešće biti upravo Vaš CV, zato morate da znate šta se napisali u njemu.

Ukoliko u budućnosti budete konkurisali u istoj firmi treba gledati da ne pošaljete potpuno isti CV.

Naziv dokumenta

U samom dokumentu istaknite svoje ime.

Kod elektronskih prijava vodite računa o imenu fajla:

Npr. vesna_rodic_CV.doc, a ne

CV.doc ili nešto sl.

Domaći zadatak br. 2

Pripremite svoj CV u formi u kojoj Vi želite i pošaljite na adresu vesna.rodic@polj.edu.rs do 23.12.2024. godine do 15:00



Sent: Wednesday, October 13, 2004 9:14 AM

Subject: Fw: TRAZIM POSAO NIS (prijava stigla u EFG EUROBANK)

Jedan od bisera koje smo primili!!!

From: [redacted] [mailto:odisejj@ptt.yu]

Sent: utorak, 12. oktobar 2004 18:44

To: office@efgeurobank.co.yu

Subject: TRAZIM POSAO NIS

PRAVI COVEK ZA VAS!!

POSTEN, ISKREN, ODAN, NEUSTRASLJIV, ISTRAJAN, RADAN, TO SAM U NAJKRACIM CRTAMA JA.

Moje ime je [redacted] rođen 11.08.1974god. u Bor-u.

Završio sam elektrotehnicku skolu (elektrotehnicar energetike) na studijama sam

Fizicke kulture u Nis-u gde izivim nekih 10 godina.

AKTIVAN SAM SPORTISTA, nosioc sam crnog pojasa u DZUDO-u, treniram za judo klub

Milicionar 92 iz Nisa, inace sam VICE SAMPION JUGOSLAVIJE u judo-u.

NE PIJEM, NE PUSIM, posedujem vazacku dozvolu, obisao sam pola evrope autom, tako da
tog iskustva imam na pretek.

Otac [redacted], zaposlen u SUP Bor, završen fakultet Drzavne Bezbednosti, radi kao
sef kriminalisticke tehnike za ceo timocki region.

Brat [redacted] pri kraju studija na Visoj skoli untrasnjih poslova, trenutno
radi u nekoj od menjacnica po beogradu.

Majka [redacted], radi kao knjigovodja u RTB-BOR u direkciji .

Kao sto se da videti iz prilozenog, ja sam covek od POVERENJA.

Sto se tice poslova, kojim sam se bavio:

1. Radio sam za DHL honorarno kao komercijalista.

2. Zadnjih 10 godina prodavao sam, proizvode iz uvoza: belu tehniku, mobilne telefone i
jos 1000 000 raznih artikala.

3. Poznajem rad na racunaru kao i znanje engleskog jezika.

4. Trenutno vodim sportske kladionice, "FAIR PLAY 2002" I "CORRIDA"

5. neznam za praznike i neradne dane

6. posedujem odlicne organizacione sposobnosti

IZUZETNO SAM KOMUNIKATIVAN I FLEKSIBILAN!!!

Kontakt telefon 018 48 [redacted] 063 800 [redacted]

Unapred zahvalan vas covek

Četvrtak 11. decembar 2014.

Četvrtak 11. decembar 2014.

AKTUELNO / EKONOMIJA

On je

Svako od nas je bar jednom pročitao "Iskreni CV", post koji kruži društvenim mrežama već godinama. Ono što verovatno niste znali jeste da je pismo napisano pre 13 godina, a otkrivamo i identitet autora.

KOMIČNO - Tada sam imao drugi posao, a pravo da vam kažem, i zaboravio sam na tu prijavu. Stiglo mi je pismo u roze koverti i u njemu je pisalo da nisam primljen. Bilo mi je toliko komično da me odbijaju posle toliko godina, da sam morao da im uzvratim jednom šalom - priča Pančevac Aleksandar Nikolić, koji je konkurisao 1996. godine u jednoj velikoj srpskoj firmi (ime poznato redakciji). Odgovor od njih dobio je tek posle pet godina, kada je već imao drugi posao.

I tako je nastao "Iskreni CV", kako kaže Nikolić, „mali revolt jednog običnog građanina protiv isforsirane politike velikih firmi u Srbiji“.

Odgovor na ovo pismo nikada nije dobio.

Nisam ni očekivao da mi odgovore, niti sam zbog toga poslao pismo. Želeo sam da se obratim pametnim ljudima za koje znam da rade u toj firmi i da dele moje mišljenje. Pismo je istinito, ali šaljivo i njime sam se oslobodio velikog tereta - kaže

kriv za najiskreniji CV



▲ Pet godina čekao na odgovor: Aleksandar Nikolić

Posao za normalan život

ISKRENO "Potpuno nespreman za rad pod pritiskom, kao i prekovremeni rad, osim ako nije pošteno plaćeno, NE DOZVOLJAVAM da me neko iskorištava ili se izživljava na meni. Iskreno me zabole za ciljeve Vaše kompanije ako platom ne mogu da pokrijem svoje tekuće troškove, plus da mi ostane za malo garderobe, knjiga, putovanja, izlaske, sport i provod, što spada u normalan život, A NE U LUKSUZ."

Aleksandar.

A teret su bile gomile neuspelih intervjua za posao na kojima su mu postavljali mnoga, po njemu „idiotska“ pitanja.

- Jednom su me pitali da li sam imao nesrećno detinjstvo. Mislim, šta to treba da znači, ako jesam, onda sam serijski ubica i pobiću sve radnike? Zbog svih tih gluposti sam odlučio da pošaljem pismo, ono predstavlja moj „mali revolt“ - priča on kroz smeh.

Na neke razgovore za posao je, kako kaže, išao bez potrebe, „samo da vidim kakvih budala ima“.

Aleksandar, po struci dizajner a u slobodno vreme slikar, danas radi sa suprugom u njihovoj privatnoj firmi, a njegovo pismo, staro 13 godina, i dalje kruži internetom i inspiracija je armiji mladih koji i dalje tragaju za poslom.

I. Nedić IIII

Napokon iskreni CV!!!!!!

Potpuno nespreman za rad pod pritiskom, kao i prekovremeni rad, osim ako nije pošteno plaćeno, **ne dozvoljavam** da me neko iskorištava ili da se izživljava na meni.

Iskreno me zabole za ciljeve Vaše kompanije ako platom ne mogu da pokrijem svoje tekuće troškove, plus da mi ostane za malo garderobe, knjiga, putovanja, izlaske, sport i provod, što spada u normalan život, **a ne u luksuz**. Funkcionišem po principu **koliko-para-toliko-muzike**.

Takođe, uopšte me ne zanima što ste u problemima, jer ja ne sudelujem u dobiti u Vašoj kompaniji, **već radim za platu**, i očekujem da izvršavate ugovorom i zakonom predviđene obaveze, i to na vreme, kao i da poštujuete praznike i godišnji odmor. Baš kao što i od mene tražite da ja izvršavam svoje obaveze i da budem na poslu radnim danom.

Pa naravno da ću Vas napustiti čim nađem nešto bolje.

Da ponovim - ja radim za platu, Vi za dobit.

Komunikativan s pristojnim i ljubaznim svetom, za drkadžije imam kratak fitilj. Psujem na nekoliko svetskih jezika, ali ozbiljnu prepisku i razgovor vodim samo na srpskom i engleskom, i ne proseravafe se s multinacionalnim korporativnim tripom, jer Vam je i to previše.

Studirao sam 100 godina, ali **smatram da je uspeh što sam uopšte završio bilo šta u ovoj zemlji, ovakvoj kakva je**. Usavršavam se stalno i bez Vas, jer sam radoznao i **mislim da život ima smisla i bez umiranja na poslu**.

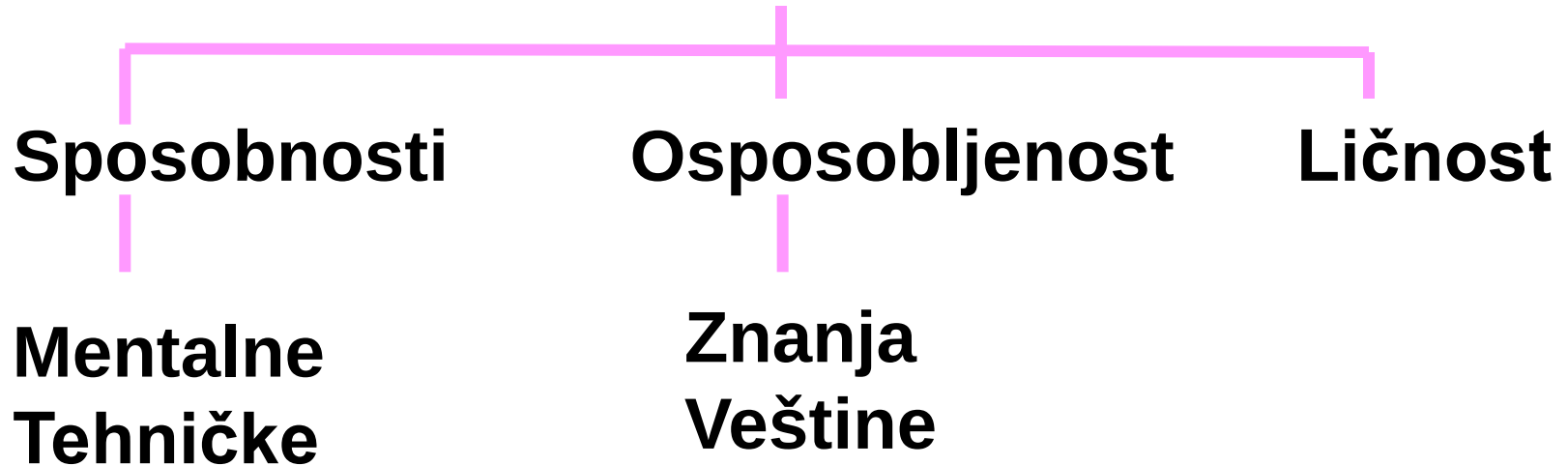
Reagujem samo na pozitivnu stimulaciju. Ne gušite me sa testiranjima i timblding budalaštinama. Ako se već proseravate s tim zapadnjačkim forama, onda ponudite i zapadnjačku platu i uslove rada.

Šta ne znam, naučiću - nisam debil.

I da, postoje stvari koje bih u životu radio iz čistog entuzijazma, besplatno, ali želim što Vas moram obavestiti da to nije posao koji Vi nudite.

Potpis: _____

TESTIRANJE



- Testovi su pomoćno sredstvo (treb da dopune, a ne zamene druge metode),
- Važno je u kojim uslovima se test obavlja,
- Mora da ih obavlja stručna osoba

Intervjuisanje

Intervju nikad nije
prijateljsko ćaskanje!



- Procenjuje se koliko će se kandidat uklopiti i biti sposoban da izvršava poverene mu zadatke
- Sagledava se njen/njegov karakter
- Ocenjuje se koliko je sposoban da se uklopi u kolektiv

NIKAD NEĆETE DOBITI DRUGU PRILIKU ZA PRVI UTISAK!

Neformalni intervju



Formalni intervju

- Od par rečenica do vrlo sofisticiranih ...
- Snaga prvog utiska



© UFS, Inc.

Ponašanje u prošlosti je odličan pokazatelj budućeg ponašanja???

Tipovi intervjuja

- Nestrukturirani
- Strukturirani
- Situacioni
- Kontrola stresa
- Ostali

Priprema za intervju

Pročitati unapred relevantne informacije

Pripremiti okruženje (salu za intervju, čekaonicu...)

Šta je važno?

- Morate znati šta hoćete da saznate
- Svako pitanje je važno
- Postavljajte što više otvorena pitanja
- Krenite od opštijih pitanja
- Nemojte osuđivati niti odobravati
- Pažljivo slušajte
- Odvojite dovoljno vremena
- Ne žurite sa zaključcima
- Beležite svoja zapažanja

Tehnike intervjuisanja

➤ Tzv. “Jedan na jedan” intervju

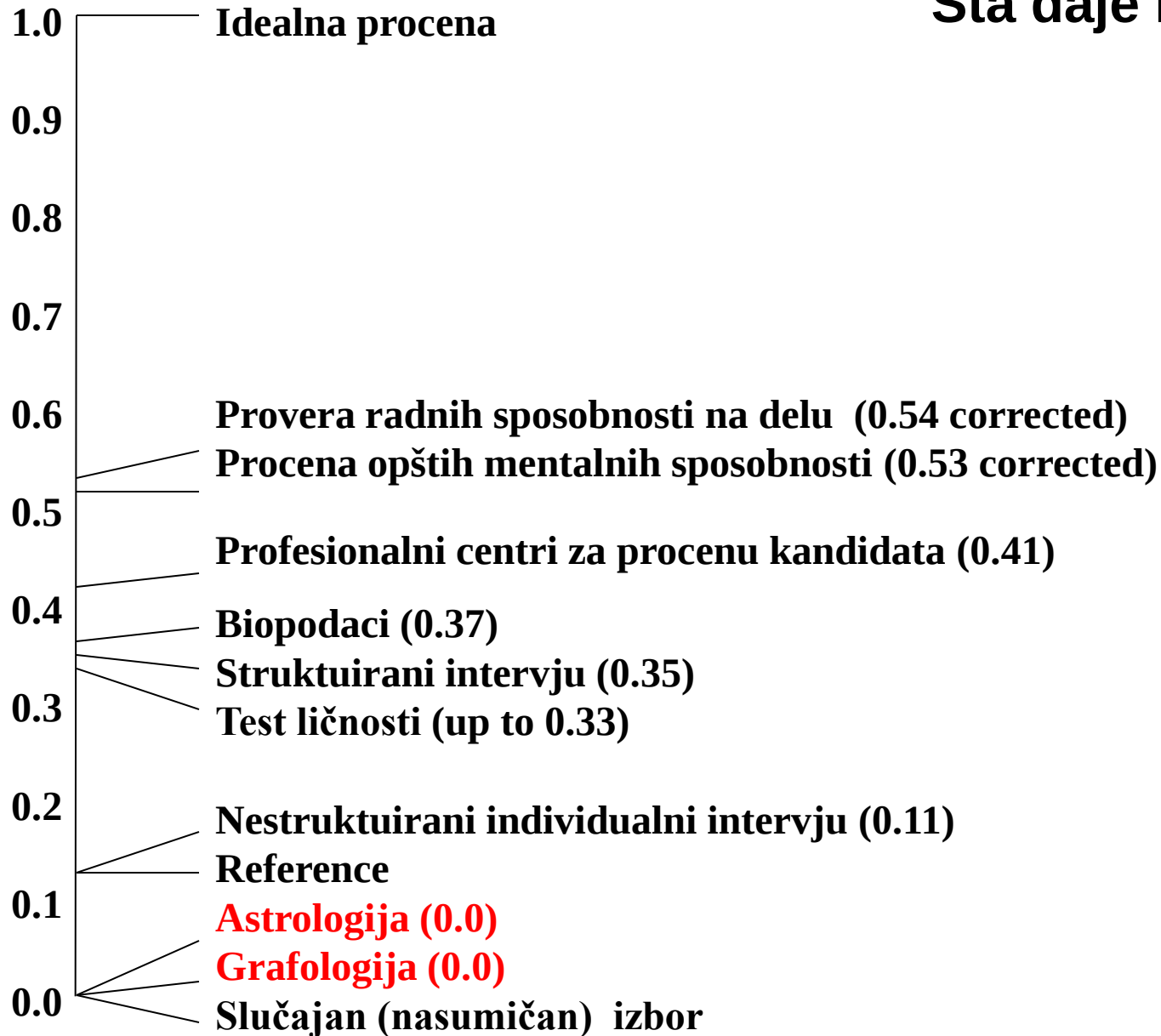
Jedan ispitanik – jedan ispitivač

Jedan ispitanik – više onih koji ispituju, ali jedan po jedan

➤ Panel – više onih koji ispituju, istovremeno

➤ Grupni intervju – više onih koji se ispituju

Šta daje rezultate?



Ekonomska špijunaža, odnosno provera budućih zaposlenih ili korisnika bankarskih kredita, i praćenje nevernih partnera ili dece koja imaju problem sa drogom najčešće su aktivnosti kojima se bave beogradske detektivske agencije. Često se rade i testovi na detektoru laži, a cene usluga variraju od 50 pa i do više hiljada evra.

PROFESIJA – Po rečima Gorana Ivkovića, direktora detektivske firme „Protekta”, kod slučajeva ekonomske špijunaže, koji su ubedljivo najčešći kod njih, uglavnom ih unajmljuju strane firme.

- Kad stranci žele da otvore predstavništvo ili kupe neku firmu ovde unajme nas da proverimo da li su kandidati ili već postojeći radnici podobni za određeni posao. Tu proveramo da li su krivično osuđivani ili kako su se ponašali kod prethodnog poslodavca. Često nas i banke unajmljuju da istražimo da li određenim klijentima treba dozvoliti da podignu kredit - kaže Ivković.

Snaga prvog utiska

Dress code – šta je primereno?

Stereotipi – tetovaža, pirsing, plavuše, zlatni lanac (kajla)....

Verbalna i neverbalna komunikacija



“Your job would be to keep my chair warm when I’m out and rub against my feet when I slip off my shoes. You seem qualified, but we’d prefer a college graduate.”

Mejska
brana Grasu
JE Izrael je zabranio
kom piscu Ginteru
da poseti tu zemlju zbog
e poeme objavljene
nedelje. Dobitnik
ve nagrade za književnost
rao je u poemi u prozi ono
pisao kao „hipokriziju
“ u vezi s izraelskim
nim programom,
ši jevrejsku državu kao
ionako krhkom svetskom
og pozicije prema Iranu.
4) je priznao 2006. da je
aj rata služio u Vafen SS
ama.

žasa



Mesecima izrabljuju volontere pa ih odbace i zamene novima

U Srbiji, gde bar pola miliona ljudi aktivno traži posao, poslodavcima se osladilo da na po šest meseci angažuju volontere koje ne moraju da plate. I dok omladina u tu priču ulazi u nadi da će na kraju ipak dobiti posao, to se u praksi retko dešava jer po isteku roka od pola godine firme najčešće raspuštaju stare i angažuju nove volontere.

POSALO - Marija N. (25) iz Beograda je volontirala devet meseci u ljudskim resursima u jednom velikom trgovinskom lancu u Beogradu, a onda je dobila otkaz.

- Zatrpavali su me sa sve više posla, obećavali da će me zaposliti, a na kraju ništa. Pre toga sam pratila sajmove zapošljavanja i shvatila sam da se pojedine firme pojavljuju na svakom sajmu tražeći nove praktikante. I oni obećavaju: „ako budete najbolji, zaposlićemo vas“, ali to je samo fraza - razočarano će Marija.

Do takve situacije je dovela velika ponuda radne snage, malo posla i slaba kontrola države, tvrdi Unija poslodavaca Srbije.

- Država bi trebalo da uvede ozbiljna ograničenja i česte kon-



▼ Mlade često na radnom mestu zatrpavaju poslom

Ljajić: Nije gubljenje vremena

PROCENA Ministar rada i socijalne politike Rasim Ljajić kaže za „24 sata“ da mladi ipak ne treba da misle da je baš svako volontiranje gubljenje vremena. „U perspektivi ćemo se suočiti sa situacijom da će samo najbolji moći da se zaposle. Zato je svaka prilika gde mogu da se steknu veštine i iskustvo - zapravo dobra. Ako se ne prilagodimo nadolazećim vremenima, oni bez potrebnih znanja i veština biće u velikom problemu kada budu tražili posao“, upozorio je Ljajić.

ako postoji ugovor o volontiranju u pisanom obliku, koji treba da sadrži podatke o organizatoru i volonteru, o mestu i trajanju volonterskog posla, kao i opis tih usluga ili aktivnosti.

- Poslodavci kažu da ne treba biti skeptičan prema svakoj firmi zato što postoje one sklone da izrabljuju omladinu.



VESTI
S Hrvatima
arapsko trži
ZAJEDNO Direkto predstavništva Pr komore Srbije u Z Drenislav Žekić je su značajne mogli zajednički nastup Hrvatske na tržištu zemalja, posebno svetu, što otvara za unapređenje potencijala obe d za Hrvatsku, kada ostaje članica zornog trgovine u centra (CEFTA) sa drugač privredivanja.

Najuspešnij
ski-centra K



SNEG Sezona 201 najuspešnija sezo centra Kopaonik, više skijaša u odr prethodnu godinu su predstavnici S Srbije, Udruženja Za 115 dana proda karata, ostvareno vožnji, 18. februara je i novi rekord, 7

<http://www.smedia.rs/biznis/vest/33895/Volonter-Oglas-za-posao-Inspektorat-za-rad-Oglas-Besplatna-radna-snaga-Posao-Ovakav-oglas-za-posao-moguc-je-samo-u-Srbiji.html>

Kompanija „Roming networks“ nedavno je na **Infostudu** objavila oglas u kome traži volontere za rad u magacinu u **Leštanima**. Od kandidata se traži da imaju **radno iskustvo** na sličnim poslovima, da budu spremni na **rad u tri smene** i **prekovremeno** ukoliko je potrebno, da su spremni za **rad pod pritiskom**. Ukoliko se dobro pokaže posle dvomesečnog volontiranja, postoji mogućnost i **zaposlenja**.

U Inspektoratu rada kažu da je ovo samo jedan od načina na koji firme izbegavaju plaćanje obaveze prema državi i zaposlenima i da je za kršenje Zakona o volontiranju zaprećena kazna od 100.000 do 500.000 dinara.

Prijave revoltiranih

*“Smatram da sam potpuno fizički spremna na rad u magacinu, u sve tri smene i prekovremeno po potrebi. Posebno ističem da sam u **drugom stanju**, a znate kako se kaže - nema muka koje majka ne može da pretrpi.

”

**“Ne samo da sam spreman na rad u tri smene i prekovremeno, nego uspevam da sve to postignem istovremeno. Ukoliko posle dva meseca ne budete sigurni da li sam ja pravi kandidat za vaš cenjeni magacin, voljan sam da svoje volontiranje produžim na bar još dva meseca kako bih vas u to uverio.*

”

*“Odlučio sam da se prijavim na vaš **konkurs** iz više razloga, a najvažniji od njih je taj što nikada nisam radio u nekom magacinu, naročito ne volonterski. Smatram da je to sjajan način da nadomestim sve ono što sam propustio služeći **vojsku u civilu.**”

Ekstremno intervjuisanje

Pojedini poslodavci pribegavaju **tehnikama “eksternog intervjuisanja”** pa je moguće da se na **razgovoru za posao** među pitanjima pojavi i: *“Da ste dinosaur, koji biste bili?”*

Način na koji se kandidati prilikom odgovaranja na ovakva pitanja snađu važniji je od samog odgovora.

Ipak, može se desiti da kao odgovor odaberete na primer **Tiranosaurus rekso**, a poslodavac konstatuje: *“Aha, znači vi ste kanibalistički predator koji se hrani slabijima, zar ne?”* ili pak da odaberete **diplodokso**, a on zaključi *“Znači vi ste seksista?”*. U oba slučaja ideja poslodavca je zapravo da vidi kako kandidati reaguju u nepredvidivim situacijama.

Ova tehnika, dizajnirana da izdvoji izuzetne kandidate, nastala je u kalifornijskoj Silikonskoj dolini. **Ideja** ekstremnog intervjuisanja jeste da se vidi koliko brzo kandidati razmišljaju “na nogama”, a jedan od pionira ove ideje bio je pokojni **Stiv Džobs**, osnivač “Applea”, koji je kandidate vodio kroz ovakav proces ispitivanja.

Kako biste se vi snašli?

- Pitanja koja su postavljana potencijalnim zaposlenicima:

- Da ste **keks**, koja vrsta biste bili?
- Navedite pet primena **heftalice** u kojoj nema spajalica?
- Nabrojte tri pesme **Lejdi Gage**?
- Ako imate **peščani sat** od četiri minuta i **peščani sat** od sedam minuta, kako biste izmerili tačno devet minuta - a da vam za to ne treba duže od devet minuta?
- Na skali od jedan do deset, koliko ste čudni?
- Koji **televizijski lik** je najsličniji vama?
- Da li izdišete **topao vazduh**?
- Da li vas **život** fascinira?
- Šobu, sto ili auto - šta biste prvo očistili?
- Šta mislite o baštenskim patuljcima?

Kompanija "Google", čije se središte tamo nalazi, [poznata](#) je po intenzivnim procesima intervjuisanja, a ponekad se za pripremu za intervjuisanje potencijalnog zaposlenog koriste folderi i do 50 stranica.

Jedno od skorijih pitanja koje je postavljeno kandidatu glasilo je: "Na pustom si ostrvu. Imaš 60 sekundi da odabereš deset ljudi različitih profesija koji će poći sa tobom. Koga ćeš odabrati? Kreni!"

Proizvođač kompjutera "HP" preferira pitanja kao što su: "Ako su Nemci bili najviši ljudi na svetu, kako biste to dokazali?" - aluzija na prvi stih nemačke himne.

Kako se obući za razgovor za posao (Dress code)?

- Odeća koju odaberete pri odlasku na razgovor za posao predstavlja način komunikacije koji odaje Vašu ličnost.

'više je manje'

Čistoća je najvažnija

**Ponekad se u procesu
selekcije proveravaju i
VEŠTINE PREZENTACIJE**

Zašto prezentacija?

- Da se prenesu određene informacije / znanja
- Da se slušaoci ubede da nešto preduzmu
- Da se podstakne diskusija na neku temu
- Da se sazna kako ljudi reaguju na nešto

Vrste prezentacija

- Za predavanja
- Za izveštaje (o stanju / planu)
- Za predstavljanje (proizvoda / ideje)
- Za ubeđivanje (zašto podržati neku ideju / kupiti neki proizvod ili uslugu)

*"Postoje tri vrste govora:
-onaj koji ste pripremili,
-onaj koji ste održali i
-onaj koji biste voleli da ste održali."
D. Karnegi*

Kako odabrati?

- Cilj prezentacije (šta se njome želi postići)
- Auditorijum (ko su, koliko ih je, koliko znaju o temi, zašto su prisutni (voljno ili ne), šta očekuju, imaju li predrasude...)
- Kontekst (zvaničnost situacije, koja je po redu, prethodni i kasniji govornici, vreme na raspolaganju, doba dana, fizički uslovi i mogućnost uticanja na njih – oprema, osvetljenje, buka...)
- Učestalost prezentacije
- ...

Šta i kako reći?

Misli zvuče drugačije kada se izgovore
Hese

- Dobro se pripremiti!
- Odrediti **ključnu poruku** - šta treba da zapamte / urade?
- Dati **argumente** u prilog ključnoj poruci (razumljivi, logika + emocija).
- Važan je **lični entuzijazam** i dobra priprema za pobijanje kontraargumenata.

Šta i kako reći?

- Izbegavati nebitne detalje.
- Omogućiti publici da se uključi/odreaguje/složi se/prihvati poruku
- Bez žargona, bez poštapalica...
- Jasno i glasno (primereno prostorijski i tematici)
- Voditi računa o govoru tela (stav, kontakt očima...)

Tok prezentacije

I uvodni deo –baciti ‘udicu’, tj. privući pažnju

cilj prezentacije,
značaj teme – ne za govornika nego za publiku,
kompetentnost govornika (samo ako to nije uradio neko drugi u najavi),
reći o čemu će biti reči

II suština (gradiva/problema/ideje) – zadržati pažnju

reći ono što treba da bude rečeno
objasniti, dati argumente/dokaze/primere...
tražiti povratnu informaciju

III zaključak / rešenje / poziv na akciju – ‘take home note’

uozbiljno shvatiti povratnu informaciju,
predočiti prednosti datog rešenja,
tražiti razumevanje/odobravanje/saglasnost,
ponoviti ključnu poruku i povezati je sa predloženim rešenjem,
reći o čemu je bilo reči i
zaključiti temu

Koliko govoriti?

Uklopiti se u dato vreme!

Ako vreme nije određeno:

- ključna poruka treba da bude prenešena jasno i potpuno;
- izostaviti nešto je bolje nego 'trčati' kroz prezentaciju;
- ostaviti vreme za pitanja/diskusiju.

Korišćenje vizuelnih sredstava

Da li ih koristiti?

Od onog što znaju ljudi usvoje:

75% čulom vida,
13% čulom sluha i
12% čulom mirisa.

Reči i slike zajedno 6x su ubedljivije nego same reči.

Koja sredstva koristiti?

Nema univerzalnog pravila. Svako sredstvo i tehnika ima i prednosti i mane. Ukoliko nije unapred određeno, treba odabrati zavisno od konkretnih uslova i uvek imati i rezervnu varijantu.

Kako ih koristiti?

Pažnja treba da je na govorniku, ne na slajdovima. Princip 'manje je više'.

Pravilo – jedna ideja na jednom slajdu, do 6 redova.

Boje? Da, ali ne previše. Velika slova? Samo za naslove i akronime. Na jednom slajdu do dve veličine slova.

Grafikoni, slike? Da, ali samo u funkciji prenošenja osnovne poruke.

Proba

- Uvek cela prezentacija, naglas, u što sličnijim uslovima
- Publika (ako je zamišljena snimiti)
- Objektivno i kritički i sagledati
- Uložiti trud u poboljšanje
- Fizička i psihička priprema

Kako (o)držati pažnju?

- Ne čitati unapred pripremljen tekst (samo beleške)
- Iznenada nešto promeniti — jačinu glasa, začutati, prošetati / stati ...
- Tražiti da se odgovori na pitanje dizanjem ruke
- Ispričati nešto smešno
- Dati interesantan primer (lično iskustvo)
- Privući pažnju nekom činjenicom / podatkom / mišljenjem eksperta
- Gledati publiku u oči (posebno one nepažljive)

Pitanja slušalaca

Po pravilu su dobrodošla!

Bolja priprema – manji strah od ‘teških’ pitanja

Na kraju ili u toku prezentacije? – Izbor između kontole i interakcije

Odgovor - kratak i jasan.) da svi čuju, ne samo onaj ko je pitanje postavio.

Pitanja bez konkretnog odgovora - uputiti na onog ko odgovor ima ili ga obećati za kasnije. Proveriti ima li neko u publici odgovor. Ne izvrđavati!

Grupne prezentacije

- Govornici moraju biti pažljivo odabrani
- Unapred podeljene uloge
- Svi slajdovi moraju biti u istom formatu
- Obavezna je proba
- Prvi govornik predstavlja ostale i 'uvodi' u temu
- Reč se 'predaje' narednom govorniku (štafeta)
- Poslednji govornik rekapitulira i 'zatvara' temu

Može li bolje?

- Po pravilu uvek može (bolje je to otkriti posle probe, nego posle prezentacije 😊)
- Usavršavanje procesa je uvek temelj kvaliteta
- Značaj analize održane prezentacije – identifikovati problem, naći uzrok, popraviti...

Pitanja?

Komentari?